

Hazır Giyim ve Tekstilde Yapay Zekâ ile Dönüşüm Fırsatları Raporu

Hacimden Değere Yolculuk

Sektörel Ortak Akıldan Pilot Proje Çağrısına

Sektörel Yapay Zekâ Fırsat Haritası Programı

Stratejik Rapor
Haziran 2026

Hazırlayan: Tuğrul BARAN
SEDEFED Denetim Kurulu Üyesi
BUZLANCER Kurucusu & Yönetim Kurulu Başkanı

Destekleyen Kurum

Sunuş

Bu rapor, Sektörel Dernekler Federasyonu (SEDEFED) koordinasyonunda yürütölen “**Sektörel AI Fırsat Haritalama Çalıştayları**” serisinin Tekstil & Hazır Giyim sektörüne yönelik özel oturumunun çıktılarından oluşmaktadır. Çalıştay, **TGSD iş birliğıyle** 18 Haziran 2026 tarihinde **MEXT Teknoloji Merkezi’nde** gerçekleştirilmiştir.

Etkinlik, tekstil ve hazır giyim sektörünün ortak aklını bir araya getirerek; sektörde yapay zekâ ile yaratılabilecek **somut fırsatları, yüksek etki potansiyeline sahip yıkıcı fikirleri ve uygulanabilir dönüşüm adımlarını** ortaya çıkarmak amacıyla özel olarak tasarlanmıştır. Çalıştay, katılımcıların aktif katkılarıyla dijital bir ortamda yürütölmüş; sektörün yapay zekâ odaklı dönüşüm yolculuğına ışık tutacak değerli içgörüler üretilmiştir.

Bu değerli katkıları için **TGSD Başkanı Toygar Narbay’a** teşekkür ederiz. Çalıştayın tasarımına ve metodolojisine liderlik eden BUZLANCER Kurucusu **Sayın Tuğrul Baran’a** özel şükranlarımızı sunarız. Ayrıca bu önemli buluşmaya ev sahipliğı yapan **MEXT Teknoloji Merkezi’ne** misafirperverlikleri ve güçlü destekleri için teşekkür ederiz.

SEDEFED olarak, satın alma & tedarik zinciri ve Tekstil & Hazır Giyim çalıştaylarıyla başlattığımız bu çalıştay sürecinin, sektörler arası öğrenmeyi teşvik eden ve Türkiye’nin yapay zekâ temelli rekabetçilik yolculuğına yön veren ölçeklenebilir bir dönüşüm modeline katkı sağlayacağına inanıyoruz.

SEDEFED

İçindekiler

1. Yönetici özeti
2. Çalıştayın amacı ve kapsamı
3. Yöntem: ortak akıldan proje portföyüne
4. Veri seti özeti
5. Hazır giyim ve tekstil yapay zekâ problem haritası
6. Kısa vadeli fırsat alanları
7. Uzun vadeli ve stratejik fırsat alanları
8. Pilot proje portföyü
9. Önceliklendirme ve oylama sonuçları
10. Sektörel Yapay Zekâ Fırsat Haritası Programı
11. Çağrı mekanizması
12. Yol haritası
13. Sonuç ve dönüşüm çağrısı

1. Yönetici Özeti

Hazır giyim ve tekstil sektörü uzun süre hacim, hız ve maliyet dengesi üzerinden rekabet etti. Bu hâlâ geçerli, evet. Ancak çalıştay çıktıları gösteriyor ki sektörün önündeki asıl eşik artık yalnızca daha fazla üretmek veya daha hızlı teslim etmek değildir. Asıl mesele, değişen talebi daha erken görmek, koleksiyon kararlarını daha iyi veriye dayandırmak, fiyatlama ve maliyet hesaplarını gecikmeden yapmak ve üretim ağını daha akıllı yönetebilmektir.

Bu rapor, “Hacimden Değere Yolculuk” başlıklı çalıştayın database çıktıları üzerinden hazırlanmıştır. Raporun dili bağımsız analiz dilidir; yani tek bir kurumun tanıtım metni gibi değil, sektörün ortak problemlerini ve yapay zekâ ile açılacak dönüşüm alanlarını görünür kılmaya çalışan stratejik bir değerlendirme olarak okunmalıdır.

Çalıştayın ana bulgusu oldukça nettir: yapay zekâ hazır giyim sektöründe yalnızca üretim otomasyonu için değil, pazar okuma, tasarım, koleksiyon planlama, fiyatlama, numune, kalıp, pastal, üretim planlama, kapasite kullanımı ve sektörel iş birliği için de kritik bir araç haline gelmektedir. Buna karşın ilk engel teknoloji değil; veri standartları, departmanlar arası kopukluk, manuel takip kültürü ve karar süreçlerinin hâlâ kişilere bağımlı kalmasıdır.

Raporun ana tezi korunmaktadır: Yapay zekâ dönüşümü tek tek araçların uygulanmasından ibaret değildir; asıl ihtiyaç sektörlerin ortak problemlerini görünür kılan, bu problemleri ölçülebilir pilotlara dönüştüren ve çözüm sağlayıcı ekosistemiyle buluşturan sürdürülebilir bir mekanizma kurmaktır.

- Kısa vadede en uygulanabilir alanlar fiyatlama, talep toplama, sipariş optimizasyonu, dijital kalıp/pastal ve pazar trendlerinin izlenmesi etrafında yoğunlaşmaktadır.
- En yüksek stratejik oy alan proje, sektörün farklı üretim disiplinlerini ortak bir ağda buluşturmaya hedefleyen Sektörel Tekstil Üretim ve Kapasite Ağıdır.
- Moda Zekâ Asistanı ve matematik tabanlı koleksiyon fikirleri, sektörün yalnızca fason üretici değil, daha yüksek katma değerli çözüm ortağı olma arayışını gösterir.
- Karanlık fabrika, otonom üretim ve uçtan uca tasarım-üretim platformları daha zor uygulanabilir görünse de, uzun vadeli rekabetçilik için önemlidir.
- Çıktılar, bu çalışmanın açık çağrı ve pilot mekanizmasına bağlanması gerektiğini açık şekilde göstermektedir.

2. Çalıştayın Amacı ve Kapsamı

Bu çalıştayın amacı, hazır giyim ve tekstil sektöründe yapay zekâ ile çözülebilecek problem alanlarını ortaya çıkarmak, kısa ve uzun vadeli fırsatları sınıflandırmak, öncelikli pilot proje adaylarını belirlemek ve bu çıktıları farklı sektörlerde tekrarlanabilir bir dönüşüm mekanizmasına dönüştürmektir.

Çalıştay iki ayrı perspektifle yürütülmüştür. İlk oturum, “Bugünün Somut Problemleri ve Hızlı Çözümler” başlığı altında firmaların bugün yaşadığı operasyonel sıkışmalara, müşteri taleplerine cevap verme zorluklarına, kalite-fire-iade problemlerine, bilgi akışı kopukluklarına ve pazar değişimine uyum hızına odaklanmıştır. Bu bölümde amaç daha çok şudur: yapay zekâ nerede hemen değer yaratabilir?

İkinci oturum ise “Geleceğe Hazırlık, Rekabetçilik ve Yeni Pazar Fırsatları” başlığı ile daha geniş bir ufka bakmıştır. Türkiye hazır giyim sektörünün 3-5 yıl içinde nerede rekabet avantajı kaybedebileceği, hangi yeni değer vaadini sahiplenebileceği ve sektörün ortak altyapılarla nasıl daha güçlü hale gelebileceği tartışılmıştır. Bu oturumda bazı fikirler doğal olarak daha iddialıdır; hepsi yarın sabah uygulanacak fikirler değildir. Ama zaten ihtiyaç da biraz budur.

3. Yöntem: Ortak Akıldan Proje Portföyüne

Çalıştay serbest bir sohbet veya klasik beyin fırtınası olarak değil, kademeli bir ortak akıl yöntemiyle yürütülmüştür. Katılımcılar önce kendi bireysel gözlemlerini yazmış, ardından masalarda ortaklaşan görüşler masa kartlarına dönüştürülmüş, bu kartlardan fırsat alanları oluşturulmuş ve son aşamada pilot proje adayları geliştirilmiştir.

Bu akışın güçlü yanı, tekil şikayetleri doğrudan proje fikri gibi ele almamasıdır. Önce kişisel deneyim toplanır. Sonra masa uzlaşısı oluşur. Daha sonra bu uzlaşılar fırsat diline çevrilir. En sonunda da uygulanabilir proje adaylarına dönüştürülür. Kusursuz bir mekanizma mı? Değil. Ancak sektör içinden gelen dağınık sinyalleri, karar verilebilir bir portföye yaklaştırması açısından oldukça işlevseldir.

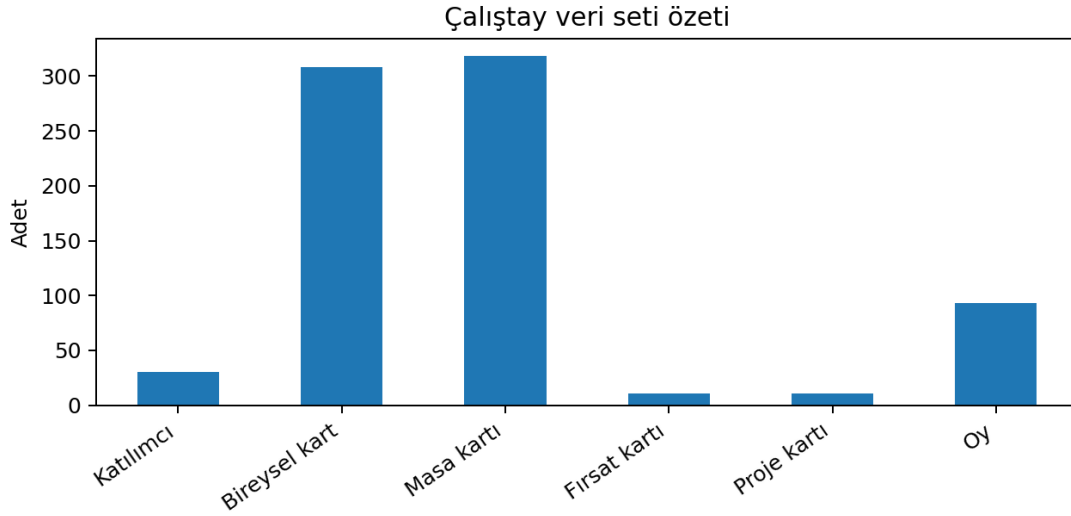
Aşama	Çıktı	Açıklama
1	Bireysel kartlar	Katılımcıların kendi deneyimlerinden gelen problem ve fırsat gözlemleri
2	Masa kartları	Masalarda ortaklaşan ve öncelikli görülen görüşler
3	Fırsat kartları	Ortak problemlerin yapay zekâ çözüm alanlarına dönüştürülmesi
4	Proje kartları	Fırsatların pilot proje adaylarına çevrilmesi
5	Oylama	Projelerin etki, uygulanabilirlik, ilk pilot ve yıkıcı potansiyel açısından değerlendirilmesi

4. Veri Seti Özeti

Analiz edilen veri seti altı standart database export dosyasından oluşmaktadır: katılımcılar, bireysel kartlar, masa kartları, fırsat kartları, proje kartları ve oylar. Veriler kişisel iletişim bilgileri rapora taşınmadan, toplulaştırılmış biçimde değerlendirilmiştir.

Veri türü	Adet
Katılımcı	30
Masa	6
Bireysel kart	308
Masa kartı	318
Fırsat kartı	11
Proje kartı	11
Oy	93

Şekil 1. Çalıştay veri seti özeti

Veri yoğunluğu dikkat çekicidir. Toplam 308 bireysel kart ve 318 masa kartı, konunun katılımcılar tarafından yalnızca teorik bir ilgi alanı olarak değil, günlük iş akışında hissedilen somut bir problem alanı olarak ele alındığını göstermektedir. İkinci oturumda kart sayısının düşmesi normaldir; çünkü uzun vadeli fikirler daha seçici, daha az ama daha yoğun ifadelerle ilerlemiştir.

5. Hazır Giyim ve Tekstil Yapay Zekâ Problem Haritası

Çalıştay çıktıları yedi ana problem alanında yoğunlaşmaktadır. Bu alanlar birbirinden tamamen kopuk değildir. Tam tersine, birçoğu aynı kök soruna bağlanır: sektörün çok parçalı, hızlı, mevsimsel ve ilişki yoğun yapısı artık yalnızca manuel takip ve kişisel tecrübeyle yönetilemeyecek kadar karmaşık hale gelmektedir.

5.1 Veri Kalitesi, Görünürlük ve Departmanlar Arası Kopukluk

Veri ve görünürlük başlığı çalıştayda en sık tekrar eden alanlardan biridir. ERP sistemlerine eksik veya hatalı veri girilmesi, departmanların farklı formatlarla çalışması, üretici, fasoncu, müşteri ve iç ekipler arasındaki bilgi akışının kopması birçok kartta doğrudan veya dolaylı biçimde görünmektedir.

Yapay zekâ burada tek başına çözüm değildir. Önce veri alanlarının tanımlanması, sorumlulukların netleşmesi ve sürecin standartlaştırılması gerekir. Buna karşın yapay zekâ eksik veriyi işaretleyebilir, departmanlardan doğru bilgiyi isteyebilir, benzer siparişlerden öğrenebilir ve karar öncesi hazırlığı ciddi biçimde hızlandırabilir.

5.2 Fiyatlama, Maliyetlendirme ve Teklif Hazırlama Sıkışması

Hazır giyim sektöründe fiyatlama yalnızca matematiksel bir hesap değildir. Kumaş, aksesuar, işçilik, fire, kalite, lojistik, kur, termin ve müşteri beklentisi aynı anda değerlendirilir. Bu nedenle bazı firmalarda teklif hazırlama süreci 10 güne kadar uzayabilmektedir. Bu çok net bir rekabet kaybıdır.

Çalıştay çıktıları, yapay zekâ destekli fiyatlama ve departmanlar arası veri toplama ajanlarının hızlı pilot için oldukça uygun olduğunu göstermektedir. Çünkü problem ölçülebilir: teklif süresi, manuel e-posta sayısı, zamanında verilen teklif oranı ve müşteri dönüş hızı gibi göstergelerle pilotun etkisi rahatlıkla izlenebilir.

5.3 Koleksiyon, Tasarım, Numune ve Kalıp Süreçleri

Sektörde değer zincirinin en kritik dönüşüm alanlarından biri koleksiyon ve tasarım tarafıdır. Katılımcılar, model tasarımından numune üretimine, dijital kalıp ve pastal süreçlerinden sanal onay mekanizmalarına kadar birçok noktada yapay zekâ fırsatı görmektedir.

Bu alan sadece hız konusu değildir. Türkiye hazır giyim sektörünün fason üretimden daha yüksek katma değerli tasarım, koleksiyon ve çözüm ortaklığı modeline geçmesi için de önemlidir. Yapay zekâ burada trend analizi, persona bazlı koleksiyon önerisi, sanal numune, kalıp optimizasyonu ve maliyetin tasarım aşamasında görünür hale gelmesi gibi işlevler üstlenebilir.

5.4 Talep, Üretim ve Kapasite Senkronizasyonu

Talep tahmini, kapasite kullanımı, üretim planlama ve stok yönetimi hazır giyim sektöründe birbirine çok yakındır. Yanlış ürün, yanlış miktar veya yanlış termin, sadece bir planlama hatası değildir; doğrudan müşteri kaybı, fazla stok, fire ve kârlılık baskısı yaratır.

Bu nedenle çalıştayda üretim, planlama, stok ve satış verilerini birlikte okuyabilen yapay zekâ sistemleri öne çıkmıştır. Özellikle marka ile üreticiyi, üreticinin kapasitesini ve yürüyen siparişleri aynı çerçevede değerlendiren platform fikirleri uzun vadede güçlü bir rekabet alanı yaratabilir.

5.5 Pazar Trendleri, Sürdürülebilirlik ve Regülasyon Takibi

Müşteri ihtiyaçları, trend değişimleri, karbon ayak izi, yeşil dönüşüm ve sürdürülebilirlik regülasyonları giderek daha hızlı değişmektedir. Bu değişim manuel takip edildiğinde organizasyonlar gecikir; ürün geliştirme süreci yavaşlar ve ürün pazara çıktığında bir miktar eskimiş bile olabilir.

Yapay zekâ destekli pazar trendleri ve sürdürülebilirlik zekâsı bu nedenle yalnızca pazarlama konusu değildir. Planlama, Ar-Ge, kalite, üretim ve sürdürülebilirlik ekiplerinin ortak karar altyapısına dönüşebilir. Bu alanda veri kaynakları da çeşitlidir: pazar raporları, sosyal medya, müşteri geri bildirimleri, rakip ürünler, patent veri tabanları ve mevzuat güncellemeleri.

5.6 Kalite, Fire, İade ve Operasyonel Verimlilik

Kalite, fire ve iade problemleri çalıştayda hızlı değer üretilebilecek alanlardan biri olarak görülmektedir. Bu alanda sorun çoğu zaman tek bir makinede veya tek bir operatörde değil, sipariş, kumaş, model, üretim yöntemi, fasoncu ve kalite kontrol verilerinin birlikte okunamamasında ortaya çıkar.

Yapay zekâ geçmiş üretim kayıplarını, kalite kayıtlarını ve maliyet sapmalarını birlikte analiz ederek erken uyarı üretebilir. Fakat burada da veri kalitesi sert bir koşuldur. Eksik kayıtlarla yapılan tahmin, güzel görünen ama güvenilmeyen bir rapora dönüşebilir. Bu basit ama önemli bir risk.

5.7 Sektörel Ağ, Ortak Altyapı ve Otonom Üretim Ufku

Uzun vadeli oturumda en güçlü yönelimlerden biri sektörün ortak altyapı ihtiyacıdır. İplik, kumaş, baskı, hazır giyim, lojistik ve perakende gibi farklı halkaların kopuk çalışması, Türkiye'nin hızlı aksiyon alma avantajını tam kullanmasını engellemektedir.

Sektörel Tekstil Üretim ve Kapasite Ağı fikri bu nedenle yalnızca bir yazılım projesi gibi okunmamalıdır. Daha geniş bakıldığında bu, sektörün kapasite, termin, uygun üretici, üretim hacmi ve talep eşleşmesini ortak bir zekâ katmanıyla yönetme iddiasıdır. Karanlık fabrika gibi fikirler ise daha ileri ufku temsil eder; maliyet, teknoloji hazırlığı ve ROI tartışması olmadan ilerlemez, ama tartışılması gerekir.

6. Kısa Vadeli Fırsat Alanları

Kısa vadeli fırsatlar daha çok operasyonel hız, veri toplama, fiyatlama, teklif hazırlama, sipariş optimizasyonu ve dijital numune süreçlerinde yoğunlaşmaktadır. Bu başlıkların ortak tarafı şudur: kullanıcı bellidir, süreç bellidir, başarı metriği tanımlanabilir. Bu da onları ilk pilot çağrısı için daha uygun hale getirir.

Örneğin akıllı fiyatlama sisteminde hedef, teklif verme süresini 10 günden 1-2 güne indirmek gibi oldukça somut bir metrikle tarif edilmiştir. Benzer şekilde dijital kalıp ve postal süreçlerinde amaç numune, fire ve hazırlık maliyetini azaltmaktır. Bu tip projeler büyük bir sektör platformu beklemeden, seçili firma veya müşteri grubu üzerinde denenebilir.

- Müşteri talebini doğru ve eksiksiz almak, gerekli departmanlara otomatik veri talebi göndermek.
- Fiyatlama, maliyetlendirme ve teklif hazırlama süresini kısaltmak.
- Sipariş, üretim maliyeti ve geçmiş kayıp verilerini kullanarak optimizasyon önerisi üretmek.
- Dijital kalıp, postal ve numune süreçlerinde daha hızlı karar ve daha az fire sağlamak.
- Pazar trendleri ve sürdürülebilirlik beklentilerini ürün geliştirme sürecine daha erken bağlamak.

7. Uzun Vadeli ve Stratejik Fırsat Alanları

Uzun vadeli fırsatlar, şirket içi verimlilikten sektör çapında değer üretmeye doğru genişlemektedir. Burada artık tek bir departmanın işini hızlandırmaktan değil, Türkiye hazır giyim sektörünün küresel pazarda nasıl farklılaşacağı sorusundan söz ediyoruz.

Bu bölümde öne çıkan fikirler; sektörel tekstil ağı, matematik tabanlı koleksiyon planlama, moda zekâ asistanı, uçtan uca tasarım-üretim platformu ve otonom üretim/karanlık fabrika yaklaşımıdır. Bazıları bugünden uygulamaya alınabilir parçalara bölünebilir. Bazıları ise sektörün veri ve iş birliği olgunluğuna bağlı olarak zaman içinde gelişecektir.

Bana göre burada en kritik nokta, yapay zekânın sektörü ucuz üretim refleksinden daha yüksek değerli üretim, tasarım ve hızlı pazar uyumu refleksine taşıyıp taşıyamayacağıdır. Çalıştay çıktıları bu ihtimalin sektör temsilcilerince de hissedildiğini göstermektedir.

7.1 Fırsat Alanları Sınıflandırması

Fırsat kartları incelendiğinde fikirler tek tek proje isimlerinden daha geniş kümelere ayrılmaktadır. Bu ayrım önemli; çünkü açık çağrıya çıkarken her ham fikri ayrı bir başlık yapmak yerine, benzer problemleri birleştiren daha güçlü problem paketleri oluşturmak gerekir.

Fırsat alanı	Çalıştaydaki anlamı	İlgili proje örnekleri
Pazar ve trend zekâsı	Trend, müşteri beklentisi, sürdürülebilirlik ve regülasyon takibini ürün geliştirme kararlarına bağlamak.	Pazar Trendleri ve Sürdürülebilirlik Zekâ Platformu
Tasarım ve koleksiyon zekâsı	Persona, ülke, trend, maliyet ve üretilebilirlik verilerini koleksiyon planlamasına dahil etmek.	Matematik Tabanlı Koleksiyon Platformu; Moda Zekâ Asistanı
Fiyatlama ve teklif zekâsı	Departmanlardan fiyatlama için gerekli verileri otomatik toplamak ve teklif süresini kısaltmak.	Akıllı Fiyatlama ve Veri Toplama Ajansı
Kalıp, pastal ve numune zekâsı	Numune ve kalıp süreçlerini dijitalleştirerek fire, süre ve maliyet kaybını azaltmak.	Dijital Kalıp, Pastal ve Numune Optimizasyon Asistanı
Üretim ve kapasite zekâsı	Sipariş, kapasite, termin ve üretim maliyetlerini aynı karar katmanında değerlendirmek.	Sipariş Optimizasyonu; Sektörel Tekstil Üretim ve Kapasite Ağı
Otonom üretim ufku	Konvansiyonel üretim proseslerini daha az insan müdahalesiyle çalışabilen yapay zekâ destekli sistemlere yaklaştırmak.	Otonom Üretim ve Karanlık Fabrika Dönüşüm Pilotu

Bu sınıflandırma şunu gösteriyor: hazır giyim sektöründe yapay zekâ ihtiyacı yalnızca üretim verimliliğiyle sınırlı değildir. Değer zincirinin en başında, yani pazar ve koleksiyon kararında başlıyor; fiyatlama, numune, üretim ve kapasite yönetimine kadar ilerliyor. Dolayısıyla tekil araçlar yerine birbirine bağlanabilen kullanım senaryoları düşünmek daha sağlıklı olur.

8. Pilot Proje Portföyü

Çalıştayda üretilen proje isimleri rapor dili için profesyonelleştirilmiştir. Bu değişiklik, proje sahiplerinin niyetini değiştirmez; yalnızca kamu paydaşları, dernek üyeleri ve çözüm sağlayıcılar tarafından daha kolay anlaşılacak bir stratejik portföy dili oluşturur.

Ham proje adı	Rapor için profesyonel isim	Perspektif
Yapay Zeka Destekli Pazar Trendleri ve Sürdürülebilirlik ERP Sistemi Pilotu	Pazar Trendleri ve Sürdürülebilirlik Zekâ Platformu	Kısa vade
RetailPulse	Perakende Talep ve Müşteri Davranışı Tahmin Platformu	Kısa vade
YZ Destekli Üretim ve Tasarım Platformu	Uçtan Uca Tasarım ve Üretim Zekâ Platformu	Uzun vade / stratejik
YZ Destekli Akıllı Fiyatlama ve Veri Toplama Sistemi	Akıllı Fiyatlama ve Departmanlar Arası Veri Toplama Ajansı	Kısa vade
Tekstil Ağı	Sektörel Tekstil Üretim ve Kapasite Ağı	Uzun vade / stratejik
Karanlık Fabrika Pilotu	Otonom Üretim ve Karanlık Fabrika Dönüşüm Pilotu	Uzun vade / stratejik
Tutarlı maliyetlendirme	Gerçek Zamanlı Maliyetlendirme ve Kârlılık Kontrol Sistemi	Uzun vade / stratejik
Moda Zeka Asistanı	Moda Zekâ Asistanı: Koleksiyondan Üretime AI Ajansı	Kısa vade
Yapay Zeka ile Matematik Tabanlı Koleksiyon	Matematik Tabanlı Koleksiyon ve Ülke Bazlı Maliyet Planlama Platformu	Uzun vade / stratejik
Dijital Kalıp ve Pastal AI	Dijital Kalıp, Pastal ve Numune Optimizasyon Asistanı	Uzun vade / stratejik
Sipariş optimizasyonu Pilotu	Sipariş Optimizasyonu ve Üretim Verimliliği Pilotu	Kısa vade

8.1 İlk Çağrıya Uygun Hızlı Pilotlar

- Akıllı Fiyatlama ve Departmanlar Arası Veri Toplama Ajansı
- Dijital Kalıp, Pastal ve Numune Optimizasyon Asistanı
- Sipariş Optimizasyonu ve Üretim Verimliliği Pilotu
- Pazar Trendleri ve Sürdürülebilirlik Zekâ Platformu

Bu projeler hızlı pilot için daha uygundur. Çünkü sorun alanları günlük operasyonun içindedir, çıktıları ölçülebilir ve ilgili kullanıcı grupları genellikle bellidir. Büyük sektör verisi beklenmeden, sınırlı veri setiyle bile anlamlı bir başlangıç yapılabilir.

8.2 Kurumsal Dönüşüm Pilotları

- Moda Zekâ Asistanı: Koleksiyondan Üretime AI Ajanı
- Matematik Tabanlı Koleksiyon ve Ülke Bazlı Maliyet Planlama Platformu
- Uçtan Uca Tasarım ve Üretim Zekâ Platformu
- Perakende Talep ve Müşteri Davranışı Tahmin Platformu
- Gerçek Zamanlı Maliyetlendirme ve Kârlılık Kontrol Sistemi

Bu grup, firmaların iş yapış biçimini daha içeriden dönüştürür. Etkisi yüksek olabilir, ama veri entegrasyonu, kullanıcı adaptasyonu, süreç sahipliği ve departmanlar arası çalışma gerektirir. Yani sadece iyi bir algoritma yetmez; organizasyonun da projeye hazırlanması gerekir.

8.3 Sektörel ve Stratejik Platform Adayları

- Sektörel Tekstil Üretim ve Kapasite Ağı
- Otonom Üretim ve Karanlık Fabrika Dönüşüm Pilotu

Bu grup kamu paydaşları ve dernekler açısından ayrıca önemlidir. Çünkü etki tek bir firmanın verimliliğini aşar; sektörün kapasite görünürlüğü, hızlı termin kabiliyeti, ortak veri standardı ve küresel rekabet avantajı gibi daha geniş başlıklara uzanır.

8.4 Öncelikli Proje Kartlarının Stratejik Yorumu

Aşağıdaki özetler, proje kartlarında yer alan bilgilerin rapor diline çevrilmiş yorumudur. Burada amaç proje sahiplerinin ifadesini değiştirmek değil, pilot çağrısında kullanılabilecek daha net bir problem ve değer dili oluşturmaktır.

Profesyonel proje adı	Ana problem	Gerekli veri	Beklenen değer
Sektörel Tekstil Üretim ve Kapasite Ağı	Sektörde iplik, kumaş, baskı, hazır giyim ve ilgili üretim disiplinlerinin kopuk çalışması; sipariş ve kapasite eşleşmesinin gecikmesi.	Firma iş akışı, güncel üretim hacmi, kapasite, termin, hangi talebin karşılanabileceği bilgisi.	Toplam üretim ve sevkiyat süresinde hızlanma, daha doğru tedarikçi/üretici eşleşmesi, hızlı aksiyon alma avantajı.
Moda Zekâ Asistanı: Koleksiyondan Üretime AI Ajanı	Trend, tasarım, sanal numune, fiyatlama, üretim planlama ve marka-üretici iletişiminin ayrı ayrı ilerlemesi.	Geçmiş üretim, market, trend, fasoncu kapasitesi, ürün geri bildirimleri ve onay süreçleri.	Sipariş artışı, hata azalması, üretim hızında artış, numune ve iterasyon maliyetinde düşüş.
Akıllı Fiyatlama ve Departmanlar Arası Veri Toplama Ajanı	Fiyat teklifi için 6-7 departmandan veri beklenmesi, manuel e-posta ve takip yükü, teklif süresinin uzaması.	Geçmiş fiyatlama verisi, ERP/PLM kayıtları, kumaş, satınalma, üretim, kalite ve lojistik verileri.	Teklif süresinin 10 günden 1-2 güne inmesi, manuel takip sayısında ciddi azalma, müşteri dönüş hızında iyileşme.
Pazar Trendleri ve Sürdürülebilirlik Zekâ Platformu	Müşteri beklentisi, trend ve sürdürülebilirlik regülasyonlarının manuel yöntemlerle geç takip edilmesi.	Pazar raporları, sosyal medya, müşteri geri bildirimi, patent verisi, regülasyonlar, rakip ürün verileri.	Yeni ürün geliştirme süresinde hızlanma, trend uyumlu ürün sayısında artış, ciro kaybı riskinin azaltılması.
Dijital Kalıp, Pastal ve Numune Optimizasyon Asistanı	Koleksiyon ve numune süreçlerinin fiziksel deneme, manuel kalıp ve yüksek fireyle ilerlemesi.	Kumaş, aksesuar, baskı/nakış, ölçü, kalıp, pastal ve üretim geçmişi verileri.	Numune üretim maliyetinde azalma, karar verme hızında artış, fire ve tekrar işlerinin düşmesi.

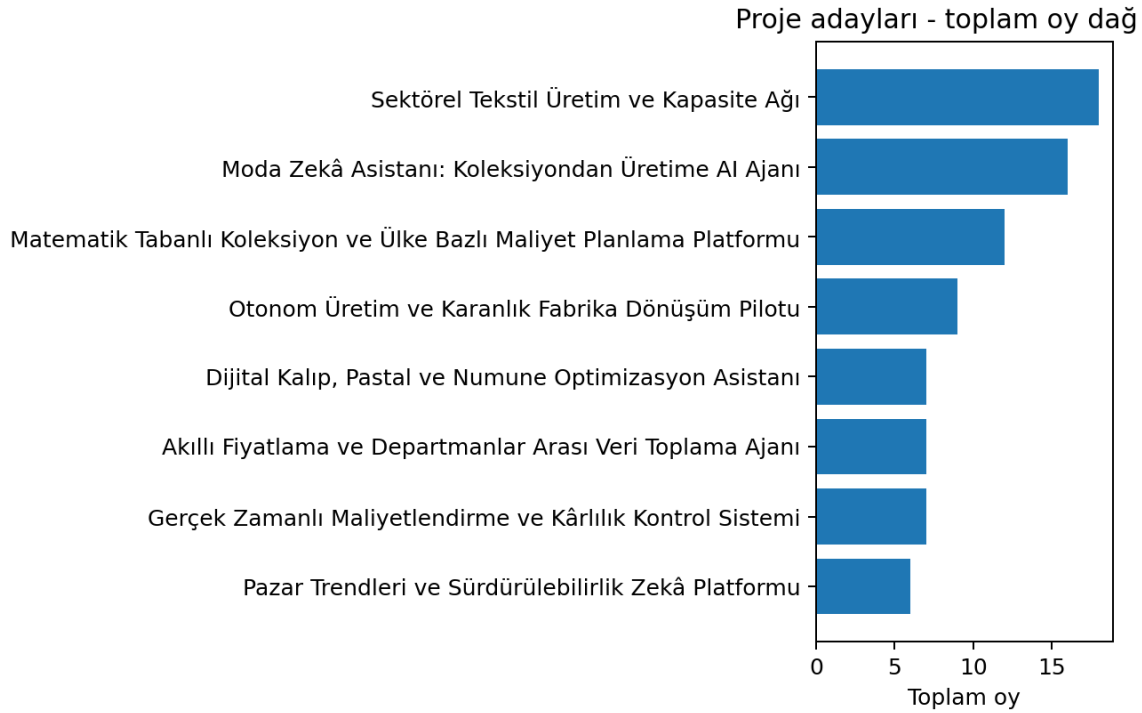
Bu proje kartları içinde bazıları daha net metriklerle gelmiştir. Özellikle fiyatlama projesinde süre ve manuel takip azalması açık tanımlanmıştır. Buna karşılık Moda Zekâ Asistanı ve Sektörel Tekstil Ağı gibi projeler daha geniş kapsamlıdır; bu projeler ilk pilot için mutlaka daraltılmalıdır. Örneğin tüm sektörü bağlayan bir ağ yerine, belirli ürün grubu, belirli kapasite tipi veya belirli müşteri senaryosu üzerinden başlanabilir.

9. Önceliklendirme ve Oylama Sonuçları

Oylama sonuçları, katılımcıların hem kısa vadede uygulanabilir projelere hem de sektör ölçeğinde daha büyük etki yaratabilecek platform fikirlerine ilgi gösterdiğini ortaya koymaktadır. En yüksek toplam oy Sektörel Tekstil Üretim ve Kapasite Ağı fikrine verilmiştir. Bu sonuç tesadüfi görünmüyor; sektörün kopuk kapasite, termin ve üretici eşleşmesi sorununu ortak bir altyapı ile çözme ihtiyacı güçlüdür.

Proje	Uygulanabilir	Etki	İlk pilot	Yıkıcı	Toplam
Sektörel Tekstil Üretim ve Kapasite Ağı	4	5	4	5	18
Moda Zekâ Asistanı: Koleksiyondan Üretime AI Ajanı	1	3	6	6	16
Matematik Tabanlı Koleksiyon ve Ülke Bazlı Maliyet Planlama Platformu	1	5	5	1	12
Otonom Üretim ve Karanlık Fabrika Dönüşüm Pilotu	0	5	2	2	9
Dijital Kalıp, Pastal ve Numune Optimizasyon Asistanı	7	0	0	0	7
Akıllı Fiyatlama ve Departmanlar Arası Veri Toplama Ajansı	3	2	1	1	7
Gerçek Zamanlı Maliyetlendirme ve Kârlılık Kontrol Sistemi	1	0	2	4	7
Pazar Trendleri ve Sürdürülebilirlik Zekâ Platformu	4	1	1	0	6
Sipariş Optimizasyonu ve Üretim Verimliliği Pilotu	4	0	1	1	6
Perakende Talep ve Müşteri Davranışı Tahmin Platformu	0	2	0	1	3
Uçtan Uca Tasarım ve Üretim Zekâ Platformu	0	0	0	2	2

Şekil 2. Proje adayları toplam oy dağılımı

Moda Zekâ Asistanı ikinci güçlü proje olarak öne çıkmaktadır. İlginç olan nokta, bu projenin hem ilk pilot hem de yıkıcı potansiyel açısından yüksek oy almasıdır. Bu, sektörün tasarım, numune, fiyatlandırma, üretim planlama ve marka-üretici iletişimini tek bir ajan sistemiyle ele alma fikrine açık olduğunu gösterir. Buna karşın kapsamın fazla geniş olması risktir; pilot aşamasında mutlaka daraltılmış bir kullanım senaryosu seçilmelidir.

9.1 Etki ve Uygulanabilirlik Yorumu

Oylama tek başına mutlak karar anlamına gelmez. Yine de katılımcı eğilimini anlamak için değerlidir. Bazı projeler yüksek oy alır çünkü heyecan yaratır; bazıları ise daha az oy alır ama ilk pilot için daha güvenli olabilir. Bu ayrımı raporda özellikle korumak gerekir.

Konum	Projeler	Yorum
Yüksek uygulanabilirlik / hızlı değer	Akıllı Fiyatlama ve Veri Toplama Ajansı; Dijital Kalıp, Pastal ve Numune Optimizasyon Asistanı; Sipariş Optimizasyonu	İlk açık çağrı için uygun. Veri kapsamı daraltılabilir ve başarı metriği kolay tanımlanır.
Orta uygulanabilirlik / yüksek stratejik değer	Moda Zekâ Asistanı; Matematik Tabanlı Koleksiyon Platformu; Pazar Trendleri ve Sürdürülebilirlik Zekâ Platformu	Pilot kapsamı doğru seçilirse yüksek değer yaratır. Ancak çok fazla fonksiyonu aynı anda çözmeye çalışmamalı.
Daha zor uygulanabilirlik / sektörel etki	Sektörel Tekstil Üretim ve Kapasite Ağı; Otonom Üretim ve Karanlık Fabrika Dönüşüm Pilotu	Kamu, dernek ve sektör paydaşlarıyla yürütülmesi daha doğru olur. Veri standardı ve yönetim modeli gerekir.

Bu matrise göre ilk çağrıda yalnızca en çok oy alan projeye gitmek yerine, bir hızlı pilot, bir kurumsal dönüşüm pilotu ve bir sektörel platform fizibilitesi seçmek daha dengeli olabilir. Böylece program hem hızlı başarı hikayesi üretir hem de uzun vadeli dönüşüm iddiasını kaybetmez.

10. Sektörel Yapay Zekâ Fırsat Haritası Programı

Bu raporun devam mekanizması, Sektörel Yapay Zekâ Fırsat Haritası Programı olarak tanımlanmıştır. Programın amacı yalnızca bir çalıştay raporu üretmek değildir. Asıl amaç, farklı sektörlerde yapay zekâ ile çözülebilecek problemleri aynı yöntemle görünür kılmak, bu problemleri pilot proje alanlarına dönüştürmek ve çözüm sağlayıcı ekosistemiyle buluşturmadır.

Hazır giyim ve tekstil çalıştay bu açıdan önemli bir örnektir. Çünkü sektörün sorunları hem çok operasyonel hem de çok stratejiktir. Bir yanda fiyatlama, kalite, fire, numune, kapasite ve ERP verisi vardır. Diğer yanda küresel pazar, sürdürülebilirlik, tasarım değeri, hızlı termin ve sektörün ortak üretim ağı ihtiyacı vardır. Program bu iki düzeyi aynı çerçevede tutmalıdır.

- Sektörel problem haritalarını karşılaştırılabilir formatta üretmek.
- Tekil fikirleri ölçülebilir pilot adaylarına dönüştürmek.
- Yapay zekâ girişimleri, yazılım firmaları, üniversiteler ve teknoloji sağlayıcıları için açık çağrı alanları tanımlamak.
- Başarılı pilotları farklı firmalara ve sektörlerle uyarlayabilecek bir öğrenme havuzu oluşturmak.
- Dernekler ve kamu paydaşları için somut, izlenebilir ve tekrar edilebilir bir dönüşüm mekanizması kurmak.

11. Çağrı Mekanizması

Çalıştay çıktılarının gerçek etki yaratması için açık çağrı mekanizmasına bağlanması gerekir. Aksi halde iyi fikirler rapor içinde kalır; okunur, beğenilir, sonra günlük iş yoğunluğu içinde kaybolur. Bu nedenle raporun önerisi, seçilen pilot alanları için çözüm sağlayıcıların başvurabileceği yapılandırılmış bir çağrı süreci başlatılmasıdır.

Aşama	Başlık	Açıklama
1	Problem alanının netleştirilmesi	Çalıştay verisinden seçilen problem açık ve ölçülebilir hale getirilir.
2	Pilot kapsamının yazılması	Kullanıcı, veri tipi, beklenen çıktı, başarı metriği ve süre tanımlanır.
3	Açık çağrı duyurusu	Yapay zekâ girişimleri, yazılım firmaları, teknokentler ve üniversite ekipleri davet edilir.
4	Değerlendirme ve eşleştirme	Başvurular problem uyumu, teknik yeterlilik, veri güvenliği ve pilot kabiliyetine göre seçilir.
5	8-12 haftalık pilot	Sınırlı kapsamda MVP/pilot yürütülür ve başarı metrikleri izlenir.
6	Demo günü ve yaygınlaştırma	Sonuçlar sektörel paylaşılar, başarılı çözümler için yeni kullanım alanları belirlenir.

11.1 İlk Açık Çağrı İçin Önerilen Problem Paketleri

İlk çağrıya çıkarken proje isimleri yerine problem paketleriyle ilerlemek daha doğru olabilir. Çünkü çözüm sağlayıcıların yaratıcı çözüm önermesine alan bırakmak gerekir. Aşağıdaki üç paket, çalıştay verilerine göre ilk çağrı için dengeli bir başlangıç sunar.

Çağrı paketi	Problem tanımı	Başarı metriği
Paket 1: Akıllı Fiyatlama ve Teklif Hızı	Teklif hazırlama süresini kısaltmak, departmanlar arası veri toplamayı otomatikleştirmek, müşteri dönüş hızını artırmak.	Teklif süresi, manuel takip sayısı, zamanında teklif oranı, müşteri dönüş hızı.
Paket 2: Dijital Numune, Kalıp ve Pastal Optimizasyonu	Koleksiyon ve numune süreçlerini dijitalleştirmek, fireyi ve fiziksel deneme maliyetini azaltmak.	Numune maliyeti, iterasyon sayısı, hazırlık süresi, fire oranı.
Paket 3: Sektörel Kapasite ve Termin Görünürlüğü	Üretici, kapasite, termin ve talep eşleşmesini daha görünür ve hızlı hale getirmek.	Kapasite eşleşme süresi, termin doğruluğu, uygun üretici öneri kalitesi, sevkiyat süresi.

Bu üç paket birlikte ele alınırsa programın etkisi daha iyi görünür. İlk paket firma içinde hızlı değer üretir. İkinci paket tasarım ve üretim arasındaki sürtünmeyi azaltır. Üçüncü paket ise sektörün ortak rekabet avantajını ilgilendirir. Yani biri bugünü, biri geçiş dönemini, biri de biraz daha geleceği temsil eder.

Değerlendirme kriterleri çok karmaşık olmamalı ama ciddiye alınmalıdır: problem uyumu, teknik uygulanabilirlik, veri güvenliği, KVKK ve ticari sır hassasiyeti, 8-12 haftada pilot yapılabilirlik, farklı firmalara ölçeklenebilirlik ve kullanıcı benimsemesi. Bunlardan biri yoksa proje güzel görünse bile ileride zorlanır.

12. Yol Haritası

Dönem	Önerilen adımlar
İlk 90 Gün	Raporun yayımlanması, 3 hızlı pilot alanının seçilmesi, çağrı dokümanlarının hazırlanması, değerlendirme komitesinin kurulması.
3-6 Ay	Akıllı fiyatlama, dijital kalıp/pastal ve pazar trendleri gibi hızlı pilotların başlatılması; pilot metriklerinin izlenmesi.
6-12 Ay	Sektörel Tekstil Üretim ve Kapasite Ağı gibi daha geniş platform adayları için veri standardı ve paydaş modeli çalışmasının yapılması.
12 Ay ve Sonrası	Başarılı pilotların farklı firmalara yayılması, diğer sektör çalıştaylarıyla karşılaştırmalı yapay zekâ fırsat haritasının oluşturulması.

Bu yol haritası iddialı ama gerçekçi kalmak zorunda. İlk adımda çok büyük bir platform kurmaya çalışmak yerine, ölçülebilir küçük pilotlarla güven üretmek daha doğru olur. Güven olursa sektör ağı, ortak veri modeli ve daha büyük dönüşüm projeleri için zemin de oluşur.

13. Sonuç ve Dönüşüm Çağrısı

Hazır giyim ve tekstil sektöründe yapay zekâ dönüşümü, yalnızca üretim hattına robot veya yazılım eklemek değildir. Çalıştay çıktıları daha geniş bir ihtiyacı gösteriyor: sektörün pazar sinyallerini daha iyi okuması, tasarımı ve koleksiyonu veriye dayalı hale getirmesi, fiyatlama ve maliyetlendirme süreçlerini hızlandırması, üretim kapasitesini daha görünür yönetmesi ve uzun vadede ortak sektörel ağlar kurması gerekiyor.

Bu raporun önerdiği yaklaşım, her problemi tek başına çözmeye çalışan dağınık teknoloji denemeleri yerine, ortak problemleri görünür kılan ve onları pilot çağrılarına dönüştüren bir mekanizma kurmaktır. Bu nedenle Sektörel Yapay Zekâ Fırsat Haritası Programı yalnızca bu çalıştayın devamı değil, farklı sektörlerle de taşınabilecek bir dönüşüm yöntemi olarak düşünülmelidir.

Son söz belki şu olabilir: hazır giyim sektörü için rekabet avantajı artık yalnızca daha fazla üretmekten gelmeyecek. Daha erken gören, daha hızlı fiyatlayan, daha az fireyle çalışan, müşteriye daha iyi cevap veren ve koleksiyon kararını sezgiyle birlikte veriye de dayandıran firmalar öne çıkacak. Bu kesin bir kehanet değil; ama çalıştay verilerinin gösterdiği yön oldukça güçlü. Bundan sonraki adım, bu yönü ölçülebilir pilotlara çevirmek ve sektörün ortak zekâsını biraz daha kurumsal hale getirmek olmalı.

Ek Not: Veri ve Gizlilik

Bu rapor, database'den gelen standart çalışma dosyalarının toplulaştırılmış analiziyle hazırlanmıştır. Katılımcıların kişisel iletişim bilgileri, bireysel değerlendirme veya kişi bazlı performans yorumu amacıyla kullanılmamıştır. Analiz, sektör düzeyinde problem alanları, fırsatlar, proje adayları ve oylama eğilimleri üzerine kuruludur.